

LXV. fejezet Bethlen Gábor Alap

.....
az Alapot kezelő szerv vezetője

Alap fejezet száma és megnevezése:	LXV. fejezet Bethlen Gábor Alap
Alap felett rendelkező megnevezése:	Bethlen Gábor Alap Bizottsága
Alapkezelő megnevezése:	Bethlen Gábor Alapkezelő Nonprofit Zrt.

Bethlen Gábor Alap 2020. évi költségvetési javaslata

I. A célok meghatározása:

A Bethlen Gábor Alap (a továbbiakban: Alap) célja, hogy

- a határon túli magyarságnak a szülőföldjén való – egyéni és közösségi – boldogulása, anyagi és szellemi gyarapodása, nyelvének és kultúrájának megőrzése és továbbfejlesztése, az anyaországgal való és egymás közötti sokoldalú kapcsolatának fenntartása és erősítése érdekében támogatást nyújtson,
- fedezetet biztosítson Magyarország határain belül és kívül élő magyar közösségek kölcsönös megismeréséhez, a nemzeti teljesítmény legfontosabb példáinak bemutatásához, továbbá a magyarságismereti és nemzetpolitikai kutatások elősegítése érdekében létrehozott Magyarország Háza működéséhez,
- támogatást nyújtson a magyar–magyar kapcsolatok építését célzó Határtalanul! program lebonyolításához,
- támogatási forrásokkal járuljon hozzá a határon túli magyarságot érintő gazdaságfejlesztési és vállalkozásösztönzési programok lebonyolításához és a támogatásközvetítési feladatok ellátásának összehangolásához.

II. A célok megvalósításához rendelkezésre álló források a 2020. évben:

2. cím 3. alcím Költségvetési támogatás

2020. évre vonatkozóan az Alap bevételi előirányzata 46 464,2 millió forint, mely összességében 12 670,8 millió forinttal haladja meg a 2019. évi eredeti előirányzatot. Az eredeti előirányzat növekmény meghatározó mértékben a nemzetpolitikai célú támogatásokhoz kapcsolódó feladatok 11 145,8 millió forintot kitevő bővülésével, a Rákóczi Szövetség támogatása feladat 1 050,0 millió forint összegű átvételével, valamint a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. (a továbbiakban: Alapkezelő) működési költségeinek 781,2 millió forintot kitevő növekedésével van összefüggésben. Az Alapkezelő működési költségeinek növekedését az Alapkezelő által átvett feladatok (Határtalanul! program, valamint fejezeti- és központi kezelésű előirányzatok kezelése, így az egyházi és nemzetiségi célú támogatások, illetve a Nemzeti Együttműködési Alap és civil támogatások) ellátása indokolja.

III. A célok eléréséhez a 2020. évben tervezett feladatok, programok:

4. cím Nemzetpolitikai célú támogatások

Az előirányzaton összesen 37 820,7 millió forint kiadás került megtervezésre a következő feladatok végrehajtására:

Az Alap terhére normatív támogatások, nyílt- és meghívásos pályázatok, valamint támogatási kérelem alapján folyósított támogatások kifizetésére kerül sor.

A szomszédos államokban élő magyarokról szóló 2001. évi LXII. törvény 14. § (1) bekezdése alapján a törvényi feltételeknek megfelelő óvodai, alap- és középfokú oktatási intézményben magyar nyelven, vagy a magyar kultúra tárgyában tanulmányokat folytató kiskorúak nevelési, oktatási, valamint tankönyv és taneszköz támogatásban, továbbá a felsőoktatásban tanulók hallgatói támogatásban részesülnek, mely támogatás az Alapon keresztül kerül biztosításra a kedvezményezettek számára. A 2020. évi támogatás egy főre jutó összegét a Bethlen Gábor Alapról szóló 2010. évi CLXXXII. törvény végrehajtásáról szóló 367/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 32/C. § (4) bekezdése alapján az Alap felett rendelkező Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) határozza meg. Az Országgyűlésnek a Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló törvényjavaslat tárgyalásakor kifejezett szándékát is figyelembe véve, a Bizottság a 2016/2017. tanévtől kezdődően kiírt pályázatokban az oktatás-nevelési támogatás összegét 22 400 forint/főben, a tankönyv- és taneszköz támogatás összegét 2 800 forint/főben határozta meg. A 2019/2020-as tanévre az egy főre jutó támogatások összege előreláthatólag változatlan marad. Az elmúlt évek adatai alapján megközelítőleg 232,5 ezer fő kap oktatás-nevelési támogatást, melynek keretében mintegy 231 ezer fő oktatás-nevelési, valamint tankönyv- és taneszköz és 1,5 ezer fő hallgatói támogatásban részesül. A program lebonyolítását külföldi partner szervezetek segítik lebonyolító díj ellenében. A fentiek alapján az oktatás-nevelési támogatás forrásigénye 2020. évben várhatóan 5 800,0 millió forintot tesz ki.

2015-től a kialakult nehéz gazdasági helyzet miatt kiemelt figyelmet kap a kárpátaljai régió, ahol több program indult a magyar nyelven beszélő pedagógusok, egyházi személyek, továbbá az egészségügyi dolgozók, színészek és médiadolgozók, illetve az óvodai étkeztetés támogatására, a támogatásban részesülők köre folyamatosan bővül. 2017. évtől a jogszabályi környezet változásai alapján a kárpátaljai természetes személyek támogatásai normatív jellegűvé váltak. Az elmúlt évek tapasztalatai alapján több mint 26 ezer fő részesül ebben a normatív támogatásban. A Kormány a Kárpátalján megvalósuló egészségügyi, kulturális és szociális célú programok 2019. évi támogatásához szükséges forrás biztosításáról szóló 1523/2018. (X.17.) Korm. határozatában döntött arról, hogy 2020. évtől kezdődően beépülő jelleggel 1 452,6 millió forint összeggel megemeli a kárpátaljai közoktatási intézményekben magyar nyelvű oktatási és nevelési feladatokat ellátó személyek, illetve a magyar nyelvű oktatási és nevelési feladatok megvalósítását segítők támogatását, így az erre a célra fordítandó keretösszeg várhatóan 2 845,2 millió forintot tesz ki 2020. évben.

A Magyar Állandó Értekezlet (a továbbiakban: MÁÉERT) által jóváhagyott nemzetstratégia jegyében meghatározott prioritás mentén kiemelt a támogatása az olyan kezdeményezéseknek, melyek előremozdítják a kapcsolattartást, szakmai együttműködést a külföldi magyarsággal. E stratégiának megfelelően évről évre bővül a nyílt pályázati konstrukcióban nyújtott támogatások száma. A korábbi évek sikerei alapján várhatóan jövőre is kiírásra kerülnek „A magyar kultúráért és oktatásért” pályázati felhívások, a testvér-települési együttműködések, valamint az ifjúsági kezdeményezések megvalósítását szolgáló nyílt pályázatok, valamint folytatódik a „Dr. Szász Pál” tanulmányi ösztöndíj program.

Az egységes elvek alapján nyújtott támogatás a nemzeti jelentőségű intézmények (oktatási, kulturális intézmények, ernyőszervezetek, szórványkollégiumok), valamint az erdélyi nemzeti jelentőségű programok (felsőoktatáshoz kapcsolódó háttérintézmények, kulturális intézmények, médiatámogatás, színházak, bábszínházak, táncegyüttesek valamint szórványkollégiumok és iskolabusz program) keretében szakmai és kulturális intézmények támogatásához biztosít forrást. A MÁÉRT tagszervezeteinek javaslatára – előzetesen egyeztetett minősítési rendszer alapján – 2019-től 82 intézmény és 12 program minősül nemzeti jelentőségűnek. Az intézmények értékelésénél, kiválasztásánál a nemzetpolitikai célok, a rövid és hosszú távú nemzeti érdekek megvalósításában vállalt szerep a meghatározó. A nemzeti jelentőségű intézmények között nagyságrendjükönél fogva kiemelkednek a felsőoktatási intézmények: a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, a Partiumi Keresztény Egyetem, a Rákóczi Főiskola és a Kárpátaljai Felsőfokú Szakképző Intézet. A Kormány a külhoni magyarok oktatásával és kultúrájával kapcsolatos feladatai ellátásának körében normatív támogatásban részesíti a romániai magyar történelmi egyházak által alapított Sapientia Alapítványt, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem és a Partiumi Keresztény Egyetem fenntartóját. Az elmúlt években bővült az oktatási helyszínek, tantermek száma, megnőtt az oktatók létszáma, ezáltal jelentős működési többletkiadást generálva. A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola működési költségének kiegészítését 2017-ig a nemzetpolitikailag kiemelt jelentőségű programok és megkezdett beruházások megvalósításához szükséges források biztosításáról szóló 1227/2016. (V. 2.) Korm. határozat biztosította. 2018-tól tartósan beépülő jelleggel jelenik meg ez a költségtétel a nemzeti jelentőségű intézmények sorában. 2020-ban mintegy 150 oktatási és kulturális intézmény kap a tervek szerint meghívást a nemzeti jelentőségű programok megvalósítására. Az intézmények kiválasztásánál – a MÁÉRT javaslatokkal összhangban – prioritást élvez a szórványgondozás. Ezen intézmények további működtetése, s programjaik bővítése meghatározó szerepet tölt be a régió életében. Az előzőek mellett kiemelt támogatott az újvidéki Európa Kollégium, amely nem csak oktatási intézmény, hanem a környékbeli magyarság szellemi, tudományos és művészeti központja is egyben. A nemzeti jelenségű intézményeknek a határon túl meghatározó szerepük van a magyar anyanyelvű oktatás, önazonosság, hagyományörzés és az anyanyelvpolás fenntartásában, fejlesztésében. Ezen célok esetében a külhoni magyarság nyelvi és kulturális önazonosságának erősítésére, a határon túli magyar nyelvű oktatás fenntartásához, intézmények működtetéséhez, fejlesztésekhez, valamint oktatási programokra (pl. képzések, vendégtanári programok, stb.), ösztöndíjak odaítélésére, kutatások támogatására az Alap biztosít forrást. A támogatások révén a vajdasági Magyar Nemzeti Tanács programjainak kiemelkedő eredményei az oktatás, a kultúra, a tájékoztatás, valamint a nyelvhasználat területén jelentkeznek. Kiemelendő továbbá a vajdasági Pannon Televízió támogatása is, amely fontos szerepet tölt be a vajdasági magyar közösség tájékoztatásában, a magyar nyelv és kultúra ápolásában, a magyar-szerb viszony fejlesztésében.

A kulturális, oktatási, szociális, ifjúságsegítő és egyházi intézmények támogatása nemzetpolitikai, közösségmegerősítő, regionális érdekvédő szempontból elengedhetetlen. Továbbra is kiemelt támogatandó cél a magyar nyelvű oktatási programok támogatása, különösen a szórványkollégiumoké. Ezen kívül fontos feladat a kulturális programok és rendezvények (színházak, művelődési intézetek), valamint a határon túli/regionális hatáskörű magyar nyelvű média támogatása. 2020-ban számos olyan beruházás támogatása folytatódik, melyek kivitelezése korábban már megkezdődött. 2020-ban is folytatódik az „1000 év Erdélyben, 100 év Romániában” program, valamint a vajdasági magyar falu-, tanya- és peremkerületi gondnoki rendszer kialakítása és működtetése az Alap terhére. Továbbá számos határon túli kis egyházi, oktatási, kulturális, művészeti, érdekvédelmi szervezetnek az éves működésének finanszírozása a jövőben is az Alapon keresztül valósul meg, melyek támogatása kulcsfontosságú a fennmaradásuk szempontjából. 2020-ban, 2018-2019. évekhez hasonlóan, az első világháborús centenáriumi évhez kapcsolódó határon túli programokra is szükséges forrást biztosítani az Alapból. 2020. évben a külhoni sporttámogatások finanszírozása is az Alapon keresztül valósul meg.

5. cím Alapkezelő működési költségei 2 017,6 millió forint

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 6/A. § (5) bekezdése, valamint a Bethlen Gábor Alapról szóló 2010. évi CLXXXII. törvény (a továbbiakban: BGA tv.) 4. § (6) bekezdése alapján az Alap kezelésével kapcsolatos, az Alapkezelő felmerülő működtetési kiadások fedezete az Alap költségvetésében kerül megtervezésre. Az Alapkezelő 2018. évtől ellátja a jogszabályban meghatározott fejezeti kezelésű előirányzat, központi kezelésű előirányzat kezelésével és az azokból nyújtott támogatások lebonyolításával kapcsolatos egyes feladatokat is.

Az Alapkezelő jelentősen megnövekedett feladatkörére tekintettel a működtetési kiadások 2.017,6 millió forint összegben kerültek megtervezésre. Ezen az előirányzaton belül az Alap működtetéséhez kapcsolódó előirányzat 1.716,0 millió forintot tesz ki, mely 4,7 %-kal jelentősen alatta marad a BGA tv. 4. § (7) bekezdésében foglalt mértéknek (az Alap adott költségvetési évben teljesülő bevételének – ide nem értve a részben vagy egészben visszatérítendő támogatásokból és egyéb céltámogatásokból származó bevételt – legfeljebb tíz százaléka használható fel működési költségekre).

Az egyes fejezeti kezelésű és központi kezelésű előirányzatok kezelésének feladataira a címen belül további 301,6 millió forint került megtervezésre. Ezen az előirányzaton belül szerepelnek a jogszabályban meghatározott egyházi és nemzetiségi célú támogatások fejezeti kezelésű előirányzatainak kezelési költségei 274,2 millió forint összegben, valamint a nemzetiségi önkormányzatok működési és feladatalapú támogatása központi kezelésű előirányzatának Alapkezelőnél felmerülő kezelési költségei 27,4 millió forint összegben.

6. cím Rákóczi Szövetség támogatása

A Rákóczi Szövetség (a továbbiakban: Szövetség) sokrétű tevékenységével támogatja a szomszédos országokban kisebbségben élő magyarság oktatásügyét, kultúrája megőrzését, erősíti a Kárpát-medencei magyarság összetartozás-tudatát, a külföldi magyar közösségek megmaradásért folytatott küzdelmét. A Szövetség működési célú támogatása 2020. évben az Alapon keresztül valósul meg, mely célra 1 050,0 millió forint került betervezésre.

8. cím Magyarország Háza program támogatása 223,8 millió forint

A Magyarország Háza Program megvalósítása keretében rendszeres és ingyenesen látogatható közhasznú programok kerülnek megrendezésre az érdeklődő közönség számára. A Program rendezvényei a nemzeti identitás erősítését szolgálják, bemutatják a világ magyarságára jellemző értékeket, eredményeket, teljesítményeket, sikereket. A Magyarország Háza Program rendezvényeinek jelenleg a Duna Palotában elhelyezésre kerülő Magyarország Háza ad otthont, szellemiségének megfelelő rendezvényekkel várva a nagyközönséget. A Magyarország Háza programjainak megvalósításához 2020-ban szükséges forrás 223,8 millió forint.

9. Határtalanul! program támogatása 5 352,1 millió forint

A Határtalanul! program célja a magyar-magyar kapcsolatok építése, személyes kapcsolatok kialakítása, elmélyítése. A program a nemzetpolitikai célt fordítja le konkrét tapasztalatokra, így annak keretében magyarországi, valamint külföldi magyar diákok – a Miniszterelnökség Nemzetpolitikáért Felelős Államtitkárságának szakmai irányítása mellett kiírt pályázati felhívások alapján – az Alapból nyújtott támogatással kiránduláson vesznek részt a szomszédos országok magyarlakta területein, ahol személyes kapcsolatokat teremthetnek, hozzájárulva ezáltal az

összetartozás-tudat és nemzeti öntudat erősítéséhez. A Határtalanul! program sikeres megvalósítása érdekében szükséges előirányzat 5 352,1 millió forintot tesz ki.

IV. A 2020. évi bevételi és kiadási tervszámokat megállapító 1005/2019. (I. 22.) Korm. határozattól való eltérés indokolása:

A Korm. határozatban 2020. évre 33 313,2 millió forint bevételi és 33 313,2 millió Ft kiadási tervszám került meghatározásra. A jelen tervezet mind a bevételi, mind a kiadási előirányzatokat 13 151,0 millió forinttal haladja meg. Az eltérés az alábbi tényezőkből tevődik össze:

millió forintban egy tizedessel

Az eltérést okozó tényező megnevezése	Eltérés összege
Nemzetpolitikai célú támogatások összesen	11 861,5
Rákóczi Szövetség támogatása	1 050,0
Határtalanul! program támogatása	-314,0
Alapkezelő működési költségei (a kormányzati szerkezetátalakítás következtében átvett feladatok kezelésének finanszírozása érdekében)	553,5
Összesen:	13 151,0

A nemzetpolitikai célú támogatások esetében az eltérés jelentős részét az okozza, hogy a Kormány számos olyan nemzetpolitikai szempontból kiemelkedő program megvalósításának finanszírozásáról döntött, melyek több éven keresztül valósulnak meg (pl. kárpátaljai magyar bázisiskolák fejlesztési programja, az Erdélyi Hagyományok Háza Hálózat létrehozása), továbbá a külhoni sporttámogatások is az Alapból kerülnek kifizetésre 2020. évben.

Az eltérést okozó másik jelentős tétel a nemzetpolitikai szempontból szintén fontos feladatokat ellátó Rákóczi Szövetség támogatása, mely 2020. évtől az Alap forrásai terhére kerül elszámolásra.

A Határtalanul! program támogatásának módosítása a feladat – 2019. évben még a Határtalanul! program támogatási címre tervezett – működési költségeinek átrendezésével van összefüggésben. Az Alapkezelő működési költségeinek további – a 2019. évi eredeti előirányzathoz viszonyított – növekedése a 2018. évben végrehajtott kormányzati szerkezetátalakítás során az Alapkezelő – fejezeti- és központi előirányzatok kezelésének átvételével összefüggő – tevékenységi körének bővüléséhez kapcsolódó átrendezésből adódik.

V. 2020. évben tervezett költségvetési bevételek és költségvetési kiadások számszaki bemutatása:

millió forintban egy tizedessel

Megnevezés	Költségvetési kiadások	Költségvetési bevételek
Költségvetési támogatás		46 464,2
Nemzetpolitikai célú támogatások	37 820,7	
Rákóczi Szövetség támogatása	1 050,0	
Alapkezelő működési költségei	2 017,6	
Magyarság Háza program támogatása	223,8	
Határtalanul! program támogatása	5 352,1	
Összesen:	46 464,2	46 464,2

Budapest, 2019. június 6.